

Metaadatok a

Nettó fakitermelés (OSAP 1257)

című szakstatisztikához

A tájékoztató utolsó frissítése: 2022. október 7.

- 1. A szakstatisztika felelőse** Dr. Tobisch Tamás, Nemzeti Földügyi Központ, Erdészeti Főosztály, Erdőrendezési és Erdővédelmi Osztály, E-mail: osap-erdeszet@nfk.gov.hu
- 2. A szakstatisztika célja:**
Az adatgyűjtés célja az évenként kitermelt nettó fatérfogat mennyiségének becslése szektoronként (állami erdőgazdálkodók, azon belül állami erdőgazdaságok, valamint magán erdőgazdálkodók) és országosan.
- 3. A szakstatisztika tartalma:** az erdőgazdálkodók által a saját gazdasági területükön kitermelt vagy bér munkában kitermeltetett nettó fatérfogat mennyiségi adatok.
- 4. Gyakoriság:** évenkénti
- 5. A szakstatisztika története:**
A nettó fakitermelés adatainak gyűjtése 1981-ben indult állami erdőgazdasági zrt-k adatszolgáltatásai alapján, amely 2017-ben a *Jelentés a fakitermelésről és a fafeldolgozásról* című szakstatisztika beolvasztásával kiegészült egyéb erdőgazdálkodók adatszolgáltatásaival.
- 6. Jogi alap:** Az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program kötelező adatszolgáltatásairól szóló 388/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet.
- 7. Tárgyidőszak (pontosan melyik napja a referencia nap, vagy mely időszakra vonatkoznak az adatok):** tárgyév december 31.
- 8. Gyakoriság:** évente
- 9. Mértékegységek:** A tűzifa választékok esetében nettó köbméter kéregben, a többi választéknál nettó köbméter kéreg nélkül.
- 10. Alkalmazott osztályozások:** Fafajok ill. erdei választékok.

11. Felhasznált adatforrások: Az adatszolgáltatók kijelölése az Erdőgazdálkodói Nyilvántartás valamint az Országos Erdőállomány Adattár adatai alapján zajlik.

12. Közzétételi formák:

12.1. az Agrárminisztérium honlapja:

<https://agrarstatisztika.kormany.hu/erdogazdalkodas2;>

12.2. Agrárgazdasági Zsebkönyv;

12.3. *Agriculture, forestry and fishery statistics* kiadványok (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/>);

12.4. *State of Europe's Forests* kiadványok (https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf).

13. Időszerűség: az adatok tárgyét követő fél évre érhetőek el.

14. Revíziós politika és gyakorlat: előre tervezett revízió nincs, nem tervezett revízió akkor fordul elő, ha előre nem látható esemény ezt szükségessé teszi.

15. Koherencia és összehasonlíthatóság:

A mintavételi eljárás módosulása (ld. a 16. pont alatt) ellenére az idősorok 2020-ig konzisztensnek tekinthetők, a statisztikákban nem figyelhető meg módszertani okokra visszavezethető éles törés. A mintavétel megváltoztatása ugyanis csupán a választékarány becslést érintette (azt is csak kismértékben), a nettó kitermelt fatérfogat statisztikákat nem (a módszertannal kapcsolatos részleteket lásd a következő pontban).

16. Fontosabb fogalmak, módszertani kérdések:

A mintavétel és az adatfeldolgozás módszere időben változó volt:

16.1. **2017-ig** az állami erdőgazdaságokon kívül a 300 hektárnál nagyobb területen gazdálkodó erdőgazdálkodók kerültek a mintába (az utóbbiakra vonatkozó adatgyűjtés ekkor még más nyilvántartási számon folyt). A módszer előnye volt az adatszolgáltatók állandósága, ami az adatminőség szempontjából kedvező hatású, valamint a piacot legjelentősebben meghatározó szereplők teljes lefedése. Hátránya volt ugyanakkor, hogy a minta reprezentativitása kétségbe vonható, hiszen a kis üzemméretű gazdálkodók figyelmen kívül lettek hagyva, és ez az országos statisztikákban kismértékű torzításokhoz vezethetett.

A nem állami erdőgazdaságokhoz tartozó erdőgazdálkodók esetében a mintából csupán a fafajonkénti választékösszetételt becsültük, az ahhoz tartozó nettó fatérfogatot az Országos Erdőállomány Adattár bruttó fakitermelési adatainak nettósításával nyertük. A nettósításhoz a fafaj és a fahasználati mód függvényében irodalmi adatok alapján meghatározott apadékarányokat használtunk. Az állami erdőgazdaságok kivételével így az adott szektorra (állami, beleértve az erdőgazdaságokat is; ill. magán, beleértve a közösségi szektort is), valamint az országos szintre vonatkozó nettó fakitermelési adatok más adatforrások felhasználásával kalkulált értékek.

- 16.2. **2017-től 2019-ig** az állami erdőgazdaságokon kívüli adatszolgáltatókat (2017-ben 300, azt követően 400 erdőgazdálkodót) súlyozott rétegzett véletlen mintavétellel jelöltük ki. Ennek során a szektorbesorolás képezte a réteget, a tervezett fakitermelés volumene pedig a súlyt. A mintavételi eljárás így reprezentatívvá vált az abból becsült választékszerkezetre nézve. A súlyozott minta alkalmazásának előnye a nagyobb fakitermelési volumenű erdőgazdálkodók nagyobb mintába kerülési valószínűsége, ami a torzítatlan választékbecslés előfeltétele. Az adatok feldolgozásának a módszere nem változott, az állami erdőgazdálkodókon kívüli erdőgazdálkodók által kitermelt nettó fatérfogatot továbbra is a bruttó fakitermelésből irodalmi apadékarányok felhasználásával becsültük.
- 16.3. **2020-tól** a mintavételezésben három változtatást hajtottunk végre: súlyozott helyett súlyozatlan módon jelöljük ki a mintát, a szektorbesorolás helyett rétegeként a tervezett fakitermelés volumenét használjuk, valamint a minta nagyságát növeltük. A súlyozatlan minta által minden szektor esetében lehetővé válik a nettó fakitermelési térfogatok közvetlenül a mintából való becslése. Az ehhez szükséges „alapsokaság méretek” (vagyis: szektoronként az adott évben fakitermelést végző erdőgazdálkodók száma) az Országos Erdőállomány Adattárban állnak rendelkezésre. A rétegek alkalmazásával a kis üzemméretű erdőgazdálkodók eredményre gyakorolt hatása mérséklődik, ami által az évenkénti ingadozások mértéke csökken, vagyis a statisztikák megbízhatósága nő. A mintába az állami erdőgazdaságokon kívül a nemzeti park igazgatóságok és a vízügyi szervek teljes körűen bekerülnek. Emellett egyéb erdőgazdálkodókból összesen 500 adatszolgáltatót jelölünk ki. A mintavétel megváltoztatása a magánszektor esetében azonban nem hozta meg a kívánt eredményt, a válaszadási arány alacsony volt, a nullás adatszolgáltatások száma pedig magas (ld. a minőségjelentésekben). Ennek háttérében a járványügyi helyzet mellett a kis területen működő erdőgazdálkodók mintába kerülése is állt.
- 16.4. A 2020. évi tapasztalatok alapján 2021-től kezdődően a magánszektor esetében áttértünk az üzemméret szerint rétegzett állandó mintára, emellett a mintanagyságot jelentősen növeltük, összesen 1 500 magán erdőgazdálkodó került a mintába. Az állandó minta előnye a kisebb kommunikációs teher és a nagyobb adatszolgáltatói megbízhatóság. Mindkét tényező annak köszönhető, hogy az adatszolgáltatók a többszöri adatszolgáltatás során elsajátítják a szükséges ismereteket: az alkalmazott Agrárstatisztikai Információs Rendszer használatát ill. az egyes statisztikákkal kapcsolatos módszertani tudnivalókat.

A jelenleg alkalmazott állandó minta hátránya ugyanakkor, hogy a fakitermelési tervek figyelmen kívül hagyásával a nullás adatszolgáltatások száma nagyobb lehet. Ez a hatás azonban megfelelően rétegzett mintával és nagyobb mintanagysággal ellensúlyozható. A 2 ha alatti üzemméretű gazdálkodókat – tekintettel azok csekély mértékű fakitermelési tevékenységére – ezért figyelmen kívül hagyjuk, a 800 ha feletti üzemméretű gazdálkodókat ellenben teljes körűen mintavételezzük. A közbelső üzemméretű gazdálkodókat 3 rétegbe soroljuk üzemméret szerint olyan módon, hogy

az egyes rétegekbe sorolt gazdálkodók által kezelt összes terület egyenlő legyen minden rétegben.

Az OSAP-ban kiemelt szempont, hogy az adatszolgáltatói terhek ne legyenek indokolatlanul magasak. Figyelembe kell venni, hogy habár a feljebb vázolt módszer alkalmazásával az évenkénti adatszolgáltatások (beleértve a nullás típusúakat is) száma jelentősen nőtt, ez mégsem ró aránytalanul nagy terhet az adatszolgáltatókra. A nullás adatszolgáltatás elektronikus úton való benyújtása ugyanis ténylegesen csupán néhány perc. A nem-nullás adatszolgáltatások számának növelésével viszont a becült statisztikák jóval megbízhatóbbá váltak.

Metaadatok az

Erdei fatermékek termelése, készletváltozása és erdészeti árstatisztikák (OSAP 1259)

című szakstatisztikához

A tájékoztató utolsó frissítése: 2022. október 7.

- 1. A szakstatisztika felelőse:** Dr. Tobisch Tamás, Nemzeti Földügyi Központ, Erdészeti Főosztály, Erdőrendezési és Erdővédelmi Osztály, e-mail: osap-erdeszet@nfk.gov.hu
- 2. A szakstatisztika célja:** fontosabb erdei fatermékek készletváltozásainak és az értékesítésükből származó árbevételeknek, valamint erdészeti munkák kivitelezéséhez kapcsolódó vállalkozói díjaknak a becslése szektoronként (állami erdőgazdálkodók, azon belül állami erdőgazdaságok, valamint magán erdőgazdálkodók) és országosan.
- 3. A szakstatisztika tartalma:**

Az OSAP 1259 számú adatgyűjtésben a statisztikák jelenleg három résztáblázatba vannak foglalva:

 - 1.) Erdei fatermékek termelés és készletváltozása;
 - 2.) Erdei faválasztékok értékesítési árai;
 - 3.) Erdészeti szaporítóanyagok és munkák vállalkozói kivitelezési díjai.

Az 1. sz. résztáblázatban az erdőgazdálkodók által a saját gazdálkodási területükön kitermelt vagy bér munkában kitermeltetett faanyagból származó fontosabb erdei fatermékek éves nyitókészletéről, termeléséről, beszerzéséről, felhasználásáról, értékesítéséről és az értékesítésből származó árbevételről szolgáltatnak adatokat. A 2. sz. résztáblázat meghatározott erdei fatermékek tény vagy kalkulációval becsült árát, míg a 3. sz. résztáblázat egyes szaporítóanyagok árát, valamint különféle erdészeti tevékenységekhez kapcsolódó vállalkozási kivitelezési díjakat tartalmaz.
- 4. Gyakoriság:** évenkénti.
- 5. A szakstatisztika története:**

Az erdei fatermékek termelésével, készletváltozásával, valamint értékesítésével kapcsolatos statisztikák (vagyis a jelenlegi 1. sz. résztáblázat adatainak) gyűjtése 1981-ben indult. Kezdetben az adatszolgáltatók között nemcsak erdőgazdálkodók, hanem faipari cégek is szerepeltek. Később csak az állami erdőgazdaságokra szűkölt az adatgyűjtés, majd 2017-től kezdődően az adatszolgáltatók köre egyéb erdőgazdálkodókkal bővült. A gyűjtött adatok köre 2019-ben egészült ki konkrét, jól meghatározott (adott minőségű és feldolgozottságú, adott helyen értékesített) erdei

fatermékek árstatisztikáival, valamint az erdészeti munkákhoz köthető vállalkozási díjakkal, ezáltal a kitöltendő táblázatok száma háromra emelkedett.

6. Jogi alap: Az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program kötelező adatszolgáltatásairól szóló 388/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet.

7. Tárgyidőszak (pontosan melyik napja a referencia nap, vagy mely időszakra vonatkoznak az adatok): tárgyév december 31.

8. Gyakoriság: évente

9. Mértékegységek: Nettó köbméter az erdei fatermékek termelésére és készletváltozására vonatkozóan, valamint ezer forint az értékesítési árbevétel esetén. Az árstatisztikák ill. vállalkozási kivitelezési díjak adott dimenzióra (bruttó köbméter, hektár, méter, darab stb.) vetített árai ÁFA nélküli, forintban kifejezett árak.

10. Alkalmazott osztályozások: Fafajok és erdei választékok.

11. Felhasznált adatforrások: Az adatszolgáltatók kijelölése az Erdőgazdálkodói Nyilvántartás valamint az Országos Erdőállomány Adattár adatai alapján zajlik.

12. Közzétételi formák:

12.1. Az Agrárminisztérium honlapja:

<https://agrarstatisztika.kormany.hu/erdogazdalkodas2>;

12.2. *State of Europe's Forests* kiadványok (https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf).

13. Időszerűség az adatok tárgyévet követő fél évre érhetőek el.

14. Revíziós politika és gyakorlat: előre tervezett revízió nincs, nem tervezett revízió akkor fordul elő, ha előre nem látható esemény ezt szükségessé teszi.

15. Koherencia és összehasonlíthatóság:

Az állami erdőgazdaságokra vonatkozóan az idősor konzisztens, hiszen sem az adatszolgáltatókban, sem a mintavételezési módszerekben nem volt változás. A mintavételi eljárás 2020. évi változtatása tette lehetővé az egyéb szektorba tartozó erdőgazdálkodóktól nyert adatokból az adott szektorra vonatkozó becslést.

16. Fontosabb fogalmak, módszertani kérdések:

16.1. A módszertani kérdéseket a 1257-es sz. adatgyűjtésnél tárgyaljuk.

Metaadatok a

Beszámoló az erdőterületekről, az erdősítésekről és a fakitermelésről (OSAP 1254)

című szakstatisztikához

A tájékoztató utolsó frissítése: 2022. október 7.

1. **A szakstatisztika felelőse** Dr. Tobisch Tamás, Nemzeti Földügyi Központ, Erdészeti Főosztály, Erdőrendezési és Erdővédelmi Osztály, e-mail: osap-erdeszet@nfk.gov.hu
2. **A szakstatisztika célja** a tárgyévi erdőterület, fakitermelés és erdősítés statisztikák gyűjtése.
3. **A szakstatisztika tartalma:** erdőterület, bruttó kitermelt fatérfogat, erdőfelújítás és erdőtelepítés terület.
4. **Gyakoriság:** évenkénti
5. **A szakstatisztika története:** erdőterület, erdősítés és fakitermelés statisztikák hosszú idő óta elérhetők, a rendszeres adatgyűjtés kezdete 1987-re tehető.
6. **Jogi alap:** 2009. évi XXXVII. törvény.
7. **Tárgyidőszak (pontosan melyik napja a referencia nap, vagy mely időszakra vonatkoznak az adatok):** tárgyév december 31.
8. **Gyakoriság:** évente
9. **Mértékegységek:** a területadatok hektárban a fahasználati adatok bruttó köbméterben értendők.
10. **Alkalmazott osztályozások:** az erdőterület tulajdonforma ill. szektor szerinti bontásban, a kitermelt fatérfogat szektorcsoport, fafaj, fahasználati mód szerinti bontásban, az erdőfelújítási és az erdőtelepítési terület célállományok szerinti bontásban jelenik meg.
11. **Felhasznált adatforrások** az adatok az Országos Erdőállomány Adattárból kerülnek átvételre.
12. **Közzétételi formák:**

12.1. Az Agrárminisztérium honlapja:

<https://agrarstatisztika.kormany.hu/erdogazdalkodas2>;

12.2. Agrárgazdasági Zsebkönyv;

12.3. *Agriculture, forestry and fishery statistics* kiadványok (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/>);

12.4. *State of Europe's Forests* kiadványok (https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf);

12.5. KSH adat (http://www.ksh.hu/stadat_eves_5);

12.6. *National Inventory Report* jelentések (<https://unfccc.int/ghg-inventories-annex-i-parties/2020>);

12.7. Erdővagyon és erdőgazdálkodás Magyarországon kiadványok (http://www.nfk.gov.hu/Magyarorszag_erdeivel_kapcsolatos_adatok_news_513).

13. Időszerűség: az adatok az Országos Erdőállomány Adattár zárását követően érhetők el.

14. Revíziós politika és gyakorlat: előre tervezett revízió nincs, nem tervezett revízió akkor fordul elő, ha előre nem látható esemény ezt szükségessé teszi.

15. Koherencia és összehasonlíthatóság: az idősor értelmezéséhez figyelembe kell venni a jogszabályváltozásokat, elsősorban az erdőfelújítással kapcsolatos statisztikák esetében.

16. Fontosabb fogalmak, módszertani kérdések:

16.1. Fahasználatok területei és fajlagos fatérfogata:

- Egész terület: azon erdőrészek területének összege, amelyekben a fahasználatot végezték.
- Érintett terület: az előzőnek részhalmaza – az erdőrészek azon részeinek területösszege, amelyeken ténylegesen végeztek fahasználatot.
- Kötelezettség területe: a fahasználattal érintett erdőrészek azon területe, ahol a lombtörés záródása a jogszabályban meghatározott mérték alá csökkent, ezért felújítási kötelezettség keletkezett.
- Redukált terület: Az érintett területről származtatott adat. Értéke a kitermelt fatérfogat és az összes, a fahasználatot megelőző fatérfogat aránya alapján számolandó, melyet az állomány eredeti záródásihiányával korrigálni kell.
- Fajlagos fatérfogat: a kitermelt fatérfogat és az érintett vagy – ha van redukált terület – a redukált terület hányadosa.

16.2. Erdőfelújítások adatai:

- Erdőfelújítást pótló telepítés: a hatóság engedélyezheti erdők megszüntetését azzal a feltétellel, hogy a megszünt erdő helyett máshol meghatározott méretű és összetételű erdőt kell telepíteni.

- Erdősítés megkezdése: a mesterségesen felújítandó területen a csemeték fajaj összetétele, eredete, tőszáma, egészségi állapota eléri a jogszabályban meghatározott értékeket, további fejlődése biztosított.
- Pótlás: csemete darabszám-csökkenés miatt szükségessé vált erdősítés kiegészítés (vetés vagy ültetés útján).
- Kötelezettség alá vont terület: a lombsátor záródása nem éri el a jogszabályban meghatározott mértéket, ezért felújítási kötelezettség terheli a területet;
 - távlati: a felújító- vagy szálalóvágással érintett, már felújítás alatt álló részletek teljes területe;
 - aktuális: az adott évben fennálló összes kötelezettség.
- Üres terület: olyan kötelezettség alá vont terület, ahol a sikeres első erdősítés még nem történt meg.
- Befejezett felújítás: a felújítás befejezettnek tekinthető, ha a csemeték fajaj összetétele, eredete, tőszáma, egészségi állapota, az állomány átlagmagassága eléri a jogszabályban meghatározott értékeket, természetessége megfelelő, az előírt elegyfajok megfelelő mértékben és eloszlásban megtalálhatók a területen, az állomány további fejlődése biztosított.
- Felújítás alatt álló: a kötelezettség kezdetétől a befejezésig tartó állapot.
- Erdősítési hátralék: az erdősítés jogszabályban megadott határidőre nem teljesített megkezdése ill. befejezése.

Metaadatok az

Erdőkárok összesített kimutatása (OSAP 1255)

című szakstatisztikához

A tájékoztató utolsó frissítése: 2021. január 20.

- 1. A szakstatisztika felelőse** Dr. Tobisch Tamás, Nemzeti Földügyi Központ, Erdészeti Főosztály, Erdőrendezési és Erdővédelmi Osztály, e-mail: osap-erdeszet@nfk.gov.hu
- 2. A szakstatisztika célja** az erdőkárok mértékének becslése.
- 3. A szakstatisztika tartalma:** károsítással ill. védekezéssel érintett erdőterület.
- 4. Gyakoriság:** évenkénti
- 5. A szakstatisztika története:** Az Országos Erdőkár Nyilvántartás működtetését a 2009. évi XXXVII. törvény írja elő. Korábbi időszakról erdőkár statisztikák az erdővédelmi jelzőlapokon érhetők el.
- 6. Jogi alap (nemzetközi és hazai jogforrások):** 2009. évi XXXVII. törvény, valamint 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet
- 7. Tárgyidőszak (pontosan melyik napja a referencia nap, vagy mely időszakra vonatkoznak az adatok):** december 31.
- 8. Gyakoriság:** évente
- 9. Mértékegységek:** a területadatok hektárban, a gyakoriság (arány) adatok százalékban értendők.
- 10. Alkalmazott osztályozások:** kárerély, károsítási típus, erdészeti nagytáj.
- 11. Felhasznált adatforrások** Országos Erdőkár Nyilvántartási Rendszer
- 12. Közzétételi formák:**
 - 12.1. Az Agrárminisztérium honlapja: <https://agrarstatisztika.kormany.hu/erdogazdalkodas2>;
 - 12.2. Agrárgazdasági Zsebkönyv;

12.3. *State of Europe's Forests* kiadványok (https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf).

13. Időszerűség: az adatok tárgyét követő fél évre érhetőek el.

14. Revíziós politika és gyakorlat: előre tervezett revízió nincs, nem tervezett revízió akkor fordul elő, ha előre nem látható esemény ezt szükségessé teszi.

15. Koherencia és összehasonlíthatóság: az idősor konzisztens.

16. Fontosabb fogalmak, módszertani kérdések

Az Országos Erdőkár Nyilvántartási Rendszerbe a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 40. § (1) bekezdés értelmében az erdészeti szakszemélyzet köteles bejelenteni az általa észlelt károsítást. A statisztikák tehát országos szinten olyan mértékben tekinthetők reprezentatívnak, amilyen mértékben az erdészeti szakszemélyzet teljesíti bejelentési kötelezettségét. Ennek megfelelően a kisebb jelentőségű káresemények feltehetően alulreprezentáltak, míg a súlyos károsításokról országos szinten igen pontos információ áll rendelkezésre.